

Bestämmelserna om nedsättning av arbetsgivaravgifterna för den först anställda görs permanenta

Mars 2020

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	3
2	Lagförslag	4
2.1	Förslag till lag om dels fortsatt giltighet av lagen (2016:1053) om särskild beräkning av vissa avgifter för enmansföretag under åren 2017–2021, dels ändring i samma lag	4
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1920) om allmän löneavgift.....	7
2.3	Förslag till lag om ändring i socialavgiftslagen (2000:980)	8
2.4	Förslag till lag om ändring i lagen (2001:1170) om särskilda avdrag i vissa fall vid avgiftsberäkningen enligt lagen (1994:1920) om allmän löneavgift och socialavgiftslagen (2000:980)	9
3	Bakgrund och gällande rätt	11
4	Bestämmelserna om nedsättningen av arbetsgivaravgifterna för den först anställda görs permanenta	12
5	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	14
6	Konsekvensanalys.....	15
7	Författningskommentar	19
7.1	Förslag till lag om dels fortsatt giltighet av lagen (2016:1053) om särskild beräkning av vissa avgifter för enmansföretag under åren 2017–2021, dels ändring i samma lag	19
7.2	Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1920) om allmän löneavgift.....	20
7.3	Förslag till lag om ändring i socialavgiftslagen (2000:980)	20
7.4	Förslag till lag om ändring i lagen (2001:1170) om särskilda avdrag i vissa fall vid avgiftsberäkningen enligt lagen (1994:1920) om allmän löneavgift och socialavgiftslagen (2000:980)	21

1 Sammanfattning

Sedan 2017 finns en möjlighet för vissa s.k. enmansföretag att få en nedsättning av arbetsgivaravgifterna när en första person anställs i företaget. Nuvarande regler om sådan nedsättning av arbetsgivaravgifterna är tillfälliga och upphör vid utgången av år 2021. Promemorian innehåller förslag om att göra bestämmelserna permanenta. Förslaget bygger på en överenskommelse mellan regeringen, Centerpartiet och Liberalerna. Förslaget aviserades i vårandringsbudgeten 2019 (prop. 2018/19:99 s. 59).

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2021 och tillämpas på ersättning som utges från och med ikraftträdandet. För arbetsgivare som anställt en första person före utgången av 2020 innebär förslaget inte någon skillnad mot nuvarande regler utöver att möjligheten till nedsättning inte upphör vid utgången av 2021.

2 Lagförslag

2.1 Förslag till lag om dels fortsatt giltighet av lagen (2016:1053) om särskild beräkning av vissa avgifter för enmansföretag under åren 2017–2021, dels ändring i samma lag

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2016:1053) om särskild beräkning av vissa avgifter för enmansföretag under åren 2017–2021

dels att lagen, som gäller till utgången av 2021, ska fortsätta att gälla,

dels att 3 a¹ och 8 §§ ska upphöra att gälla,

dels att rubriken till lagen samt 3 och 6 §§ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Lag om särskild beräkning av vissa avgifter för enmansföretag under åren 2017–2021

Lag om särskild beräkning av vissa avgifter för enmansföretag

3 §²

Bestämmelserna i denna lag tillämpas på avgiftspliktig ersättning enligt 2 kap. socialavgiftslagen (2000:980) som en arbetsgivare ger ut till en person som har anställts i en näringsverksamhet *efter den 31 mars 2016* under förutsättning att

1. arbetsgivaren *sedan den 1 januari 2016 och fram till dess att anställningen påbörjas uppfyller villkoren för enmansföretag enligt 4 § 1, eller*

2. *arbetsgivaren, om verksamheten är påbörjad efter den 1 januari 2016, sedan verksamheten påbörjades och fram till dess anställningen påbörjas uppfyller villkoren för enmansföretag enligt 4 § 1.*

Bestämmelserna i denna lag tillämpas på avgiftspliktig ersättning enligt 2 kap. socialavgiftslagen (2000:980) som en arbetsgivare ger ut till en person som har anställts i en näringsverksamhet *under förutsättning att arbetsgivaren sedan den 1 januari 2017 eller sedan verksamheten påbörjades och fram till dess anställningen påbörjas är ett enmansföretag.*

4 §³

Med ett enmansföretag avses i denna lag

¹ Senaste lydelse 2017:1221.

² Senaste lydelse 2017:1221.

³ Senaste lydelse 2017:1221.

1. en fysisk person som bedriver aktiv näringsverksamhet och som inte är skyldig att betala arbetsgivaravgifter på ersättning till arbetstagare enligt socialavgiftslagen (2000:980) eller löneskatt enligt lagen (1990:659) om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster,

2. ett aktiebolag som bedriver rörelse och som

a) inte är skyldigt att betala arbetsgivaravgifter på ersättning till arbetstagare enligt socialavgiftslagen eller löneskatt enligt lagen om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster, eller

b) har en sådan skyldighet som avses i a men som gäller ersättning till endast en person som direkt eller indirekt äger andelar i aktiebolaget eller är närstående till en sådan person, och

3. ett handelsbolag med högst två delägare som bedriver aktiv näringsverksamhet och som inte är skyldigt att betala arbetsgivaravgifter på ersättning till arbetstagare enligt socialavgiftslagen eller löneskatt enligt lagen om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster.

Ett företag som bedriver verksamhet utomlands är ett enmansföretag om det uppfyller villkoren i första stycket och inte i den utländska verksamheten har utgett ersättning, med undantag för sådan ersättning som avses i 2 b, som skulle ha medfört en skyldighet att betala arbetsgivaravgifter eller särskild löneskatt, om ersättningen hade utgetts för arbete i Sverige.

Vid bedömningen av om enmansföretaget har en sådan avgiftsskyldighet som avses i första stycket ska det bortses från sådana ersättningar till en och samma person som under *de tidsperioder* som avses i 3 *eller* 3 a §§ *sammanlagt* uppgår till högst 5 000 kronor.

Vid bedömningen av om enmansföretaget har en sådan avgiftsskyldighet som avses i första stycket ska det bortses från sådana ersättningar till en och samma person som under *den tidsperiod* som avses i 3 § uppgår till högst 5 000 kronor.

6 §⁴

Bestämmelserna i 5 § gäller inte

1. enmansföretag enligt 4 § 1 om anställningen avser en person som *sedan den 1 januari 2016* är eller har varit anställd i en annan näringsverksamhet som, direkt eller indirekt, bedrivs eller har bedrivits av samma arbetsgivare eller någon närstående till arbetsgivaren, eller

2. enmansföretag enligt 4 § 2 och 3

a) om anställningen avser en person som *sedan den 1 januari*

Bestämmelserna i 5 § gäller inte

1. enmansföretag enligt 4 § 1 om anställningen avser en person som *under beskattningsåret eller något av de tre föregående beskattningsåren* är eller har varit anställd i en annan näringsverksamhet som, direkt eller indirekt, bedrivs eller har bedrivits av samma arbetsgivare eller någon närstående till arbetsgivaren, eller

2. enmansföretag enligt 4 § 2 och 3

a) om anställningen avser en person som *under beskattningsåret*

⁴ Senaste lydelse 2017:1221.

2017 är eller har varit anställd i en annan näringsverksamhet som, direkt eller indirekt, bedrivs eller har bedrivits av samma arbetsgivare eller någon närstående till en fysisk person som, direkt eller indirekt, äger del i enmansföretaget, eller

b) om anställningen avser en person som *sedan den 1 januari 2017 eller därefter* är delägare eller företagsledare i enmansföretaget enligt bestämmelserna i 56 kap. 6 § inkomstskattelagen (1999:1229) eller närstående till en sådan person.

eller något av de tre föregående beskattningsåren är eller har varit anställd i en annan näringsverksamhet som, direkt eller indirekt, bedrivs eller har bedrivits av samma arbetsgivare eller någon närstående till en fysisk person som, direkt eller indirekt, äger del i enmansföretaget, eller

b) om anställningen avser en person som *under beskattningsåret eller något av de tre föregående beskattningsåren* är delägare eller företagsledare i enmansföretaget enligt bestämmelserna i 56 kap. 6 § inkomstskattelagen (1999:1229) eller närstående till en sådan person.

Bestämmelserna i 5 § gäller inte heller om arbetsgivaren redan har utgett ersättning som blivit föremål för särskild beräkning enligt denna lag i en annan näringsverksamhet.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2021.
 2. Lagen tillämpas på ersättning som utges från och med den 1 januari 2021.
 3. För arbetsgivare som avses i 4 § 1 och som efter den 31 mars 2016 men före lagens ikraftträdande har anställt en person i en näringsverksamhet gäller 3 § i den äldre lydelsen.
 4. För arbetsgivare som avses i 4 § 2 eller 3 och som efter den 31 mars 2017 men före lagens ikraftträdande har anställt en person i en näringsverksamhet gäller den upphävda 3 a § i stället för 3 §.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1920) om allmän löneavgift

Härigenom föreskrivs att 6 § lagen (1994:1920) om allmän löneavgift ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 §¹

Bestämmelser om särskilda avdrag från den allmänna löneavgiften finns i lagen (2001:1170) om särskilda avdrag i vissa fall vid avgiftsberäkningen enligt lagen (1994:1920) om allmän löneavgift och socialavgiftslagen (2000:980).

Bestämmelser om särskilda avdrag från den allmänna löneavgiften finns i lagen (2001:1170) om särskilda avdrag i vissa fall vid avgiftsberäkningen enligt lagen (1994:1920) om allmän löneavgift och socialavgiftslagen (2000:980).
Bestämmelser om särskild beräkning av löneavgift finns i lagen (2016:1053) om särskild beräkning av vissa avgifter för enmansföretag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2021.

¹ Senaste lydelse 2007:285.

2.3 Förslag till lag om ändring i socialavgiftslagen (2000:980)

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 1 § socialavgiftslagen ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

1 §²

I denna lag finns bestämmelser om avgifter för finansiering av systemen för social trygghet (socialavgifter).

Bestämmelser om avgifter för finansiering av ålderspensioneringen finns även i lagen (1994:1744) om allmän pensionsavgift och lagen (1998:676) om statlig ålderspensionsavgift.

Bestämmelser om fördelning av socialavgifter finns i lagen (2000:981) om fördelning av socialavgifter. Bestämmelser om särskilda avdrag från socialavgifterna finns i lagen (2001:1170) om särskilda avdrag i vissa fall vid avgiftsberäkningen enligt lagen (1994:1920) om allmän löneavgift och socialavgiftslagen (2000:980).

Bestämmelser om fördelning av socialavgifter finns i lagen (2000:981) om fördelning av socialavgifter. Bestämmelser om särskilda avdrag från socialavgifterna finns i lagen (2001:1170) om särskilda avdrag i vissa fall vid avgiftsberäkningen enligt lagen (1994:1920) om allmän löneavgift och socialavgiftslagen (2000:980).
Bestämmelser om särskild beräkning av arbetsgivaravgifter finns i lagen (2016:1053) om särskild beräkning av vissa avgifter för enmansföretag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2021.

2.4 Förslag till lag om ändring i lagen (2001:1170) om särskilda avdrag i vissa fall vid avgiftsberäkningen enligt lagen (1994:1920) om allmän löneavgift och socialavgiftslagen (2000:980)

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (2001:1170)³ om särskilda avdrag i vissa fall vid avgiftsberäkningen enligt lagen (1994:1920) om allmän löneavgift och socialavgiftslagen (2000:980) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §⁴

Vid beräkning av den allmänna löneavgiften och arbetsgivaravgifterna ska ett särskilt avdrag göras, om den avgiftsskyldige har utgett avgiftspliktig ersättning för arbete utfört i näringsverksamhet vid ett fast driftställe i stödområdet eller för arbete i annan verksamhet som bedrivs av en ideell förening eller en stiftelse, vid en sådan plats i stödområdet som motsvarar ett fast driftställe. Med avgiftspliktig ersättning ska vid tillämpning av denna lag inte avses sådan ersättning på vilken endast ålderspensionsavgift ska betalas enligt 2 kap. 27 eller 28 § socialavgiftslagen (2000:980).

Vid beräkning av den allmänna löneavgiften och arbetsgivaravgifterna ska ett särskilt avdrag göras, om den avgiftsskyldige har utgett avgiftspliktig ersättning för arbete utfört i näringsverksamhet vid ett fast driftställe i stödområdet eller för arbete i annan verksamhet som bedrivs av en ideell förening eller en stiftelse, vid en sådan plats i stödområdet som motsvarar ett fast driftställe. Med avgiftspliktig ersättning ska vid tillämpning av denna lag inte avses sådan ersättning på vilken endast ålderspensionsavgift ska betalas enligt

1. 2 kap. 27 eller 28 § socialavgiftslagen (2000:980),
eller

2. 5 § lagen (2016:1053) om särskild beräkning av vissa avgifter för enmansföretag.

Vid beräkning av den allmänna löneavgiften och egenavgifterna ska ett särskilt avdrag göras, om avgiftspliktig inkomst av näringsverksamhet från ett fast driftställe i stödområdet ingår i avgiftsunderlaget. Detta gäller dock inte den som enligt 3 kap. 15 eller 16 § socialavgiftslagen endast ska betala ålderspensionsavgift.

³ Senaste lydelse av lagens rubrik 2007:286.

⁴ Senaste lydelse 2019:480.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2021.
 2. Lagen tillämpas på ersättning som utges från och med den 1 januari 2021.

3 Bakgrund och gällande rätt

Den 1 januari 2017 infördes en tillfällig nedsättning av arbetsgivaravgifterna för enskilda näringsidkare som anställer en första person. Reglerna innebär att enskilda näringsidkare som inte har haft någon anställd sedan den 1 januari 2016 och som anställer en person efter den 31 mars 2016, bara ska betala ålderspensionsavgiften om 10,21 procent på ersättningen till den anställde under de tolv första månaderna. Övriga arbetsgivaravgifter, allmän löneavgift och särskild löneskatt behöver alltså inte betalas. Nedsättningen av arbetsgivaravgifterna gäller till den del ersättningen inte överstiger 25 000 kronor per månad. Anställningen ska omfatta minst tre månader och en arbetstid på minst 20 timmar per vecka. Nedsättning ges enbart för den först anställda en gång. Om anställningen upphör och en ny person senare anställs kan nedsättning alltså inte fås för den personen. Reglerna gäller t.o.m. den 31 december 2021 (prop. 2016/17:1 Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 6.6).

Den 1 januari 2018 utökades nedsättningen av arbetsgivaravgifterna för den först anställda till att även omfatta aktiebolag som inte har någon anställd eller endast en anställd som också är delägare samt till handelsbolag utan anställda och med högst två delägare. De nya reglerna omfattar anställningar som påbörjades tidigast den 1 april 2017 (prop. 2017/18:1 Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 6.10).

För att underlätta för fler enmansföretagare att våga ta steget att anställa en första person förlängdes den längsta tid som sådana företag har rätt till nedsättning från 12 till 24 kalendermånader i följd. Förlängningen tillämpas på anställningar som har påbörjats efter den 8 februari 2018 (prop. 2018/19:99 s. 52 f.).

Regeringen aviserade i vårändringsbudgeten för 2019 att den avser att återkomma under mandatperioden med ett förslag att göra bestämmelserna om nedsättning permanent. Förslaget bygger på en överenskommelse mellan regeringen, Centerpartiet och Liberalerna (prop. 2018/19:99 s. 59).

Enskilda näringsidkare, aktiebolag och handelsbolag som omfattas av förslagen i denna promemoria kallas i det följande enmansföretag.

4 Bestämmelserna om nedsättningen av arbetsgivaravgifterna för den först anställda görs permanenta

Promemorians förslag: Bestämmelserna om nedsättning av arbetsgivaravgifterna för den först anställda görs permanenta. Ett enmansföretag som anställer en första person ska således få rätt till nedsättning av arbetsgivaravgifterna, den allmänna löneavgiften och den särskilda löneskatten så att bara ålderspensionsavgift ska betalas i högst 24 kalendermånader i följd även efter utgången av 2021.

Perioden under vilken arbetsgivaren ska ha varit enmansföretag, vilket är ett krav för nedsättningen, ska vara från den 1 januari 2017 eller sedan verksamheten påbörjats och fram till dess att anställningen påbörjas om det är senare.

Begränsningarna för vilka anställningar som kan ge rätt till nedsättning ska avse anställningar, delägarskap, företagsledande befattningar och bedrivande av verksamhet under beskattningsåret eller något av de tre föregående beskattningsåren.

Bestämmelsen om särskilda avdrag i det s.k. stödområdet flyttas till lagen (2001:1170) om särskilda avdrag i vissa fall vid avgiftsberäkningen enligt lagen (1994:1920) om allmän löneavgift och socialavgiftslagen (2000:980), i fortsättning kallad stödområdeslagen.

Bestämmelserna i lagen om allmän löneavgift och socialavgiftslagen som upplyser om avvikande bestämmelser i andra lagar kompletteras med hänvisning till lagen om särskild beräkning av vissa avgifter för enmansföretag.

Skälen för promemorians förslag:

Bestämmelserna görs permanenta

När bestämmelserna om nedsättning av arbetsgivaravgifterna för den först anställda infördes anförde regeringen som skäl för förslaget att det är förenat med vissa initiala kostnader att anställa en första person, t.ex. i form av nya administrativa rutiner och utbildning. Tillsammans med arbetsgivaravgifter på lönen kan det utgöra ett återhållande inslag i beslutet att anställa. Genom en nedsättning av arbetsgivaravgifterna minskar den initiala kostnaden att anställa och fler enmansföretag kan förväntas anställa. När erfarenheterna av att ha en person anställd väl vunnits kan företagen i viss mån vara mer positiva till att anställa fler personer. Som skäl för att nedsättningen gjordes temporär anförde regeringen att det var motiverat med en tillfällig åtgärd mot bakgrund av situationen på arbetsmarknaden. Bestämmelserna om nedsatta arbetsgivaravgifter föreslogs därför gälla t.o.m. utgången av 2021 (prop. 2016/17:1 Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 6.6 s. 214).

Situationen på arbetsmarknaden bedöms i nu aktuellt avseende vara densamma som när nedsättningen infördes. Om bestämmelserna upphör vid utgången av 2021 kan den tröskel som tidigare fanns för att anställa en första person förväntas komma tillbaka. Nedsättningen bör därför gälla

även efter utgången av 2021. I stället för att förlänga den temporära nedsättningen bör den göras permanent.

Att reglerna görs permanenta bör även fortsättningsvis innebära att nedsättning enbart kan fås för den först anställda en gång. Om den anställningen upphör och en annan person senare anställs kan alltså nedsättning av arbetsgivaravgifterna inte fås igen.

Arbetsgivaren ska vara enmansföretag

För att ha rätt till nedsättningen krävs enligt nuvarande regler att den som utger avgiftspliktig ersättning är ett enmansföretag enligt definitionen i lagen (4 §). Enmansföretaget måste vid den första anställningen ha uppfyllt villkoren för att vara enmansföretag sedan verksamheten påbörjades eller, för fysiska personer som bedriver aktiv näringsverksamhet sedan den 1 januari 2016, för aktiebolag och handelsbolag sedan den 1 januari 2017. Vidare måste anställningen hos fysiska personer som bedriver aktiv näringsverksamhet ha skett efter den 31 mars 2016 och hos aktiebolag och handelsbolag efter den 31 mars 2017 (3 och 3 a §§). Skillnaden för datum mellan fysiska personer respektive aktiebolag och handelsbolag beror på att reglerna infördes under olika år.

Definitionen av enmansföretag föreslås vara oförändrad. De olika tidpunkterna i definitionen respektive i villkoren för när anställningen ska ha skett gör emellertid regelverket svåröverskådligt och är svåra att motivera när bestämmelserna nu föreslås bli permanenta. För att göra reglerna för under vilken period före anställningen som arbetsgivaren ska ha varit enmansföretag mindre komplexa och enklare att överblicka utan att förändra något till den enskildes nackdel föreslås följande. Perioden under vilken arbetsgivaren ska ha varit enmansföretag föreslås för samtliga enmansföretag vara från den 1 januari 2017 eller den senare dag då verksamheten påbörjades och fram till dess anställningen påbörjas.

Anställning av tidigare anställda, delägare eller närstående m.fl.

Det finns i nuvarande regler en uppräknig över anställda personer för vilka nedsättning av arbetsgivaravgifterna inte får ske. Det gäller bl.a. anställda i andra verksamheter som direkt eller indirekt bedrivits av samma arbetsgivare eller någon närstående samt delägare och företagsledare i aktiebolag och handelsbolag (6 §). Det rör sig om en slags karenstid för att minska risken att verksamheter ombildas och att närstående anställs för att komma åt nedsättningen. Såsom denna karenstid idag är utformad gäller den sådana personer som från den 1 januari 2016, respektive den 1 januari 2017, eller tid därefter varit anställda i en utpekad "närstående" verksamhet.

När nu regelverket föreslås bli permanent bör även denna begränsningsregel justeras. Syftet med promemorians förslag är att göra lagstiftningen permanent, inte att ändra det materiella innehållet i reglerna. För att inte begränsningsbestämmelsen efter en tid i praktiken ska få ett annat materiellt innehåll bör en flytande tidsgräns införas. Det föreslås därför att den ovan beskrivna karenstiden ska gälla det innevarande beskattningsåret och de tre föregående beskattningsåren, vilket bedöms vara en väl avvägd tid.

Övriga frågor

I den nuvarande lagen finns en bestämmelse med innebörd att ersättning som omfattas av nedsättningen inte får ingå i underlaget för särskilda avdrag enligt stödområdeslagen. När lagen om nedsättning av arbetsgivaravgifterna för den först anställda nu föreslås bli permanent bedöms det vara mer ändamålsenligt att bestämmelser om hur sådan nedsättning påverkar det särskilda avdraget i stödområdet regleras i stödområdeslagen. Bestämmelsen, som finns i 8 § i den nuvarande lagen, föreslås därför flyttas till stödområdeslagen.

Socialavgiftslagen och lagen om allmän löneavgift har hänvisningar till stödområdeslagen som i förhållande till dessa innehåller specialbestämmelser. När nu lagen om särskild beräkning av vissa avgifter för enmansföretag görs permanent bör socialavgiftslagen och lagen om allmän löneavgift kompletteras med hänvisningar även till den lagen.

Lagförslag

Förslaget genomförs genom att 3 a och 8 §§ upphävs och att 3, 4 och 6 §§ och rubriken till lagen ändras. Förslaget genomförs även genom att 6 § lagen om allmän löneavgift, 1 kap. 1 § tredje stycket socialavgiftslagen och 2 § första stycket stödområdeslagen ändras.

5 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Promemorians förslag: Lagändringarna träder i kraft den 1 januari 2021 och tillämpas på ersättning som utges från och med den 1 januari 2021.

För fysiska personer som är enmansföretag och som har anställt en person efter den 31 mars 2016 men före den 1 januari 2021 ska äldre bestämmelser om vilken ersättning som kan grunda rätt till nedsättning fortsätta att gälla.

För aktiebolag och handelsbolag som är enmansföretag och har anställt en person efter den 31 mars 2017 men före den 1 januari 2021 ska äldre bestämmelser om vilken ersättning som kan grunda rätt till nedsättning fortsätta att gälla.

Skälen för promemorians förslag: Lagen bör göras permanent i god tid innan den annars skulle upphöra. Lagförslagen bör därför träda i kraft den 1 januari 2021.

När bestämmelserna görs permanenta föreslås de utformas på ett mer överskådligt sätt. För att inte göra situationen mindre förutsägbar för dem som vid ikraftträdandet redan får nedsättning bör emellertid enmansföretag som redan anställt en första person fortsätta att tillämpa nuvarande regler. För enmansföretag som anställt en person under den tiden respektive bestämmelse i lagen varit ikraft men före den 1 januari 2021 bör därför de äldre bestämmelserna i 3 § respektive den upphävda

3 a § gälla i stället för den föreslagna lydelsen av 3 §. För den som vid ikraftträdandet redan har anställt en person innebär förslaget således att nuvarande bestämmelser fortsätter att gälla även efter utgången av 2021.

6 Konsekvensanalys

I detta avsnitt redogörs för förslaget effekter i den omfattning som bedöms lämpligt i det aktuella lagstiftningsärendet och med beaktande av förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

De offentligfinansiella effekterna till följd av ändrade skatte- och avgiftsregler beräknas i enlighet med Finansdepartementets beräkningskonventioner. Beräkningarna utgår vanligtvis från att beteendet hos individer och företag inte ändras till följd av förändringarna i skatte- och avgiftsreglerna. Antagandet om oförändrat beteende ger en god uppskattning av åtgärdernas effekt på kort och medellång sikt. På längre sikt och för att bedöma andra effekter än de offentligfinansiella effekterna kan ett mer dynamiskt synsätt behöva användas, där skattebaser tillåts påverkas av regeländringen. Beräkningarna görs i ikraftträdandeårets priser och volymer.

Syfte och alternativa lösningar

Syftet med förslaget att göra nedsättningen för arbetsgivaravgifter m.m. för enmansföretag som anställt en första person permanent är att kostnaden för att anställa en första person ska bli lägre även efter utgången av 2021. Detta förväntas leda till fler anställda i dessa företag, vilket ökar sysselsättningen och minskar arbetslösheten. Det är naturligt att fortsätta satsningen på enmansföretag som anställer inom ramen för det existerande regelverket. Alternativa utformningar av förslaget är därför inte relevanta. Om förslaget inte genomförs uteblir de förväntade effekterna.

Nedsättningen av arbetsgivaravgifterna för den först anställda utgör en skatteutgift avseende arbetsgivaravgifter, allmän löneavgift och särskild löneskatt. Förslaget i denna promemoria innebär att skatteutgiften finns kvar även efter 2021. Om nedsättningen inte görs permanent upphör skatteutgiften.

Offentligfinansiella effekter

Regeringen aviserade i vårändringsbudgeten för 2019 att nedsättningen av arbetsgivaravgifterna för den först anställda, som upphör att gälla vid utgången av 2021, bör göras permanent. Den offentligfinansiella nettoeffekten beräknades till -0,43 miljarder kronor 2022 i 2019 års priser och volymer, vilket redovisades i 2019 års ekonomiska vårproposition.

Permanent förändringar av arbetsgivaravgifterna antas normalt påverka löner, priser och vinster genom s.k. övervältring, och leda till indirekta effekter för de offentliga finanserna. I Finansdepartementets beräkningskonventioner framgår att det finns fall där ingen övervältring på löner eller priser antas ske, utan hela avgiftsförändringen i stället leder till att vinsterna i företagen ökar eller minskar. Ett sådant exempel är om

åtgärden är tillfällig. Ett annat fall kan vara om åtgärden riktas mot en särskild grupp på arbetsmarknaden och endast en del av det totala skatteunderlaget påverkas av åtgärden. Lägre lönekostnader i enmansföretag som anställer en första person antas ha en begränsad påverkan på lönerna i hela löntagarkollektivet. Därför antas ingen övervältring på löner och priser ske och de nedsatta arbetsgivaravgifterna resulterar enbart i ökade vinster i företagssektorn. Skillnaden mellan den offentligfinansiella brutto- och nettoeffekten utgörs därmed av högre skatteintäkter från företagets vinster.

Effekter för företagen

Förslaget innebär att enmansföretag som anställer en första person endast ska betala ålderspensionsavgiften om 10,21 procent på den ersättning som ges ut till denne även efter den 31 december 2021. Nedsättningen kan ges under längst 24 månader. Den utformning av nedsättningen av arbetsgivaravgifterna för den först anställda som gäller i dag blir därmed permanent.

Preliminär statistik från Skatteverket visar att ca 9 400 företag hittills under 2019 fått nedsatta arbetsgivaravgifter för den först anställda. Av dessa var 65 procent aktiebolag, 30 procent enskilda näringsidkare och 3 procent handelsbolag. De flesta företag var verksamma inom specialiserad bygg- och anläggningsverksamhet. Nedsättningen var också vanlig inom detaljhandeln, restaurang-, catering- och barverksamhet samt inom landtransportbranschen. Företagen som fått nedsättningen är spridda över hela landet. Flest företag finns i folkrika län som Stockholms, Västra Götalands och Skåne län. I Västernorrlands och Blekinge län finns relativt många företag som fått nedsättningen i förhållande till länens folkmängd.

De flesta företag som under 2019 fick nedsatta arbetsgivaravgifter för den först anställda hade relativt låg omsättning: 56 procent av antalet företag hade en omsättning under 1 miljon kronor och 24 procent hade en omsättning under 500 000 kronor. En förutsättning för nedsättningen är att företaget anställer en första person, vilket innebär att företagen bara har en anställd (utöver anställd som också är delägare). Eftersom nedsättningen i praktiken riktar sig till små företag finns inga skäl att utforma speciella regler för dessa.

Bedömningen är att fler företag kommer att få nedsatta arbetsgivaravgifter för den först anställda under 2022 än 2019. Det beror dels på att det tar viss tid innan reglerna om rätt till nedsättning i 24 månader i stället för 12 månader får full effekt, dels på att Skatteverket och andra myndigheter under hösten 2018 genomfört informationsinsatser som bedöms öka kunskapen om nedsättningen. Det är dock troligt att företagets egenskaper i termer av bolagsform, branschtilhörighet, storlek och regional fördelning är likartade som under 2019.

Förslaget att göra regelverket om nedsättning av arbetsgivaravgifter för den först anställda permanent innebär att enmansföretag som anställer en första person gynnas i förhållande till företag som redan har anställda och som anställer ytterligare personer även efter 31 december 2021. För företag med liknande storlek påverkar detta konkurrensförhållandena negativt. Större företag har normalt sett lättare att hantera de risker som är förknippade med att anställa och förslaget kan därför förbättra

konkurrensen mellan små och stora företag. Påverkan på konkurrensen bedöms vara begränsad. Alla branscher omfattas av regelverket och konkurrensförhållandena mellan branscher bedöms därför inte påverkas av förslaget. Med reglernas utformning spelar det inte heller någon roll om företagen bedrivs som aktiebolag, handelsbolag eller som enskild näringsverksamhet.

Att anställa en första person är förknippat med administrativa kostnader. Dessa utgörs både av initiala kostnader i form av nya administrativa rutiner och löpande kostnader när rutinerna utförs. Ansökan om nedsättning av arbetsgivaravgifterna för den först anställda sker via en extra ruta på arbetsgivardeklarationen. Vissa företag behöver också lämna in uppgifter till Skatteverket med anledning av att nedsättningen har utformats för att uppfylla kommissionens regelverk för stöd av mindre betydelse. Kostnaden för att lämna uppgifter till Skatteverket i arbetsgivardeklarationen uppskattas till ca 20 kronor per uppgift, berört företag och månad. Beräkningen baseras på att det tar ca fem minuter att fylla i en uppgift på arbetsgivardeklarationen och att arbetet utgörs av en person med 30 300 kronor i månadslön (avser en ekonomiassistent i privat sektor 2019). Bedömningen av den administrativa kostnaden är gjord på en aggregerad nivå och syftar till att beskriva kostnaderna i genomsnitt mellan företag och över tid. För vissa företag är kostnaderna högre och för andra lägre. Kostnaderna kan också vara något högre initialt, men sjunka över tiden. Redan i dag är arbetsgivaravgifterna nedsatta för enmansföretag som anställer en första person och Skatteverket och andra myndigheter informerar därför redan nu löpande om detta. Därtill borde information om reglerna ingå i ekonomisk rådgivning till företag och vara inkluderad i deras lönesystem. Detta bidrar till att hålla nere de administrativa kostnaderna.

För företag vars första anställd är en person som uppfyller villkoren för vissa arbetsmarknadsstöd kan nedsättningen av arbetsgivaravgifterna för den först anställda påverka den totala subventionen för denne eftersom arbetsmarknadsstöd delvis eller helt baseras på faktiskt betalda arbetsgivaravgifter. För dessa företag kan det vara mer fördelaktigt att inte ta del av nedsättningen av arbetsgivaravgifterna för den först anställda.

Förslaget bedöms inte medföra andra kostnader för företagen, leda till behov av förändringar i företagets verksamhet eller påverka företagen i andra avseenden.

Effekter för enskilda och för inkomstfördelningen

Den kostnadsminskning för företagen som förslaget ger upphov till förväntas inte övervältras på löner och priser utan resultera i ökade vinster i företagssektorn. Det innebär att de individer som gynnas av förslaget är ägare av enmansföretag som anställer en första person. Även de som får en anställning till följd av förslaget kan gynnas ekonomiskt, i synnerhet om de i frånvaro av åtgärden skulle sakna sysselsättning.

Utifrån tillgänglig statistik är det inte möjligt att studera vilka enmansföretagare som erhållit nedsatta arbetsgivaravgifter för den först anställda under den tid nedsättningen har funnits (2017–2019). Däremot kan den genomsnittliga ekonomiska standarden bland samtliga enskilda näringsidkare utan anställda uppskattas till 380 000 kronor 2022, i

mikrosimuleringsmodellen Fasit. För samtliga ägare av handelsbolag respektive fåmansbolag uppskattas den genomsnittliga ekonomiska standarden till 410 000 kronor respektive 600 000 kronor. Detta kan jämföras med den genomsnittliga ekonomiska standarden i befolkningen, som beräknas uppgå till 330 000 kronor 2019. I den mån den genomsnittliga ekonomiska standarden i dessa tre grupper av företagsägare är representativ bland dem som berörs av förslaget kan förslaget således förväntas bidra till ökade ekonomiska skillnader. Effekterna bedöms dock vara marginella.

Om de som får en anställning till följd av förslaget annars skulle saknat sysselsättning eller varit sysselsatta med lägre lön bidrar förslaget till minskade ekonomiska skillnader. Det är inte möjligt att ta fram uppgifter om vilka som under 2017–2019 anställts till följd av nedsättningen av arbetsgivaravgifterna för den först anställda. Underlag saknas därför för en närmare bedömning av förslagets ekonomiska fördelningsaspekter i detta avseende.

Effekter för sysselsättning

Förslaget om att göra regelverket för nedsättningen av arbetsgivaravgifterna för den först anställda permanent innebär att det blir billigare för enmansföretag som anställer en första person även efter 31 december 2021. Nedsättningen gäller i 24 månader. De lägre lönekostnaderna förväntas leda till en ökad efterfrågan på arbetskraft bland dessa företag även efter 2021. Det leder till ökad sysselsättning och ett ökat antal arbetade timmar i ekonomin.

Det är svårt att bedöma både i vilken utsträckning företagens benägenhet att anställa ökar och storleken på sysselsättningseffekten. Utvärderingar av vissa tidigare nedsättningar av socialavgifterna i Sverige visar generellt sett på begränsade sysselsättningseffekter i förhållande till kostnaden. De tidigare nedsättningarna skiljer sig dock i flera aspekter från utformningen av den här nedsättningen. Den viktigaste skillnaden är att nedsättningen för den först anställda endast gäller vid nyanställning och därför bör ses som ett s.k. marginellt sysselsättningsstöd. Det finns visst stöd för att sådana stöd kan vara ett kostnadseffektivt sätt att öka sysselsättningen.⁵ Vidare förväntas nedsättningen av arbetsgivaravgifterna för den först anställda inte övervältras på lönerna, vilket gör att lönekostnaden för företagen minskar och efterfrågan på arbetskraft ökar i högre utsträckning än vid en generell sänkning av socialavgifterna där sänkningen i slutändan helt antas övervältras på lönerna. Nedsättningen har ett tak på 25 000 kronor i månaden, vilket innebär att den, procentuellt sett, i större utsträckning riktas mot lägre lönenivåer, vilket även det kan antas vara positivt i ett sysselsättningsperspektiv. I den mån den som anställs till följd av nedsättningen har en svag anknytning till arbetsmarknaden och anställningen bidrar till att personen får en starkare anknytning till arbetsmarknaden och högre chans till fortsatt sysselsättning, bidrar även

⁵ Se t.ex. Cahuc, P., Carcillo, S. och Le Barbanchon, T. (2018). The Effectiveness of Hiring Credits. *The Review of Economic Studies*, 86(29), och Couch, K. A., Besharoc, D. J. och Neumrak, D. (2013). Spurring Job Creation in Response to Severe Recessions: Reconsidering Hiring Credits. *Journal of Policy Analysis and Management*, 32(1).

det till varaktiga sysselsättningseffekter. Sammantaget bedöms förslaget ha en positiv effekt på sysselsättningen men den exakta storleken på effekten är osäker.

Effekter för jämställdheten

Bland enmansföretagare är män överrepresenterade i förhållande till antalet sysselsatta totalt. Omkring 65 procent av de enskilda näringsidkarna utan anställda, 65 procent av ägarna till handelsbolag och 73 procent av ägarna till fåmansbolag är män. Det indikerar att män kan komma att gynnas ekonomiskt av förslaget i högre utsträckning än kvinnor och att den ekonomiska jämställdheten mellan kvinnor och män minskar. Eftersom det inte finns statistik över vilka som hittills anställts av enmansföretag till följd av nedsättningen av arbetsgivaravgifterna för den först anställda går det inte att få någon vägledning kring om främst män eller kvinnor kan förväntas bli anställda som en följd av förslaget. Sannolikt får dock inte förslaget i denna del några betydande konsekvenser för den ekonomiska jämställdheten.

Effekter för myndigheter och de allmänna förvaltningsdomstolarna

Förslaget innebär att Skatteverket bl.a. måste anpassa sitt informationsmaterial. Förändringarna kommer att ingå i den anpassning som årligen görs med anledning av ny eller förändrad lagstiftning. Eventuella tillkommande kostnader ska hanteras inom Skatteverkets befintliga ekonomiska ramar.

Förslaget bedöms inte påverka antalet mål i de allmänna förvaltningsdomstolarna.

Förslagets förenlighet med EU-rätten

Förslaget bedöms vara förenligt med det EU-rättsliga regelverket.

Övriga effekter

Förslaget bedöms inte ha några betydande effekter för den offentliga sektorn eller miljön.

7 Författningskommentar

7.1 Förslag till lag om dels fortsatt giltighet av lagen (2016:1053) om särskild beräkning av vissa avgifter för enmansföretag under åren 2017–2021, dels ändring i samma lag

3 §

Paragrafen anger på vilka ersättningar lagen kan tillämpas.

Ändringen innebär att arbetsgivaren sedan den 1 januari 2017 och fram till dess anställningen påbörjas måste vara ett enmansföretag. Om

verksamheten påbörjades efter den 1 januari 2017 gäller att arbetsgivaren måste uppfylla villkoren för att vara ett enmansföretag under tiden mellan verksamhetens start och anställningens påbörjande.

Bestämmelsen behandlas i avsnitt 4.

4 §

I paragrafen definieras vad som i lagens avses med ett enmansföretag.

Ändringen är en följd av att 3 a § upphävs och är endast redaktionell.

Bestämmelsen behandlas i avsnitt 4.

6 §

Paragrafens *första stycke* begränsar den personkrets till vilken ersättningar kan utges med tillämpning av lagens regler om särskild beräkning av arbetsgivaravgifter, allmän löneavgift och särskild löneskatt.

Ändringen innebär att begränsningens omfattning i tid inte är satt till ett visst datum utan i stället kommer omfatta det innevarande beskattningsåret och de tre föregående beskattningsåren.

Bestämmelsen behandlas i avsnitt 4.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

I *första punkten* anges att lagen träder i kraft den 1 januari 2021.

I *andra punkten* anges att lagen tillämpas på ersättning som utges från och med den 1 januari 2021.

I *trede punkten* anges att för sådana enmansföretag som avses i 4 § 1, dvs. fysiska personer, som anställt en första person efter den 31 mars 2016 men före ikraftträdandet ska 3 § i den äldre lydelsen tillämpas.

I *fjärde punkten* anges att för sådana enmansföretag som avses i 4 § 2 eller 3, dvs. aktiebolag och handelsbolag, som anställt en första person efter den 31 mars 2017 men före ikraftträdandet ska den upphävda 3 a § tillämpas i stället för 3 §.

7.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1920) om allmän löneavgift

6 §

Paragrafen, som är en ren upplysningsbestämmelse, innehåller hänvisningar till andra lagar med undantagsbestämmelser från lagen. Ändringen innebär att hänvisningen kompletteras med en hänvisning till lagen om särskild beräkning av vissa avgifter för enmansföretag.

Bestämmelsen behandlas i avsnitt 4.

7.3 Förslag till lag om ändring i socialavgiftslagen (2000:980)

1 kap.

1 §

I paragrafen finns en beskrivning av lagens innehåll och hänvisningar till andra lagar. *Tredje stycket*, som är en ren upplysningsbestämmelse,

innehåller hänvisningar till andra lagar med undantagsbestämmelser eller anslutande bestämmelser. Ändringen innebär att hänvisningen med bestämmelser om undantag från lagen kompletteras med en hänvisning till lagen om särskild beräkning av vissa avgifter för enmansföretag.

Bestämmelsen behandlas i avsnitt 4.

7.4 Förslag till lag om ändring i lagen (2001:1170) om särskilda avdrag i vissa fall vid avgiftsberäkningen enligt lagen (1994:1920) om allmän löneavgift och socialavgiftslagen (2000:980)

2 §

I paragrafen regleras bl.a. vad som enligt lagen är sådan ersättning som ska räknas med vid beräkningen av det särskilda avdraget. I *första stycket* kompletteras hänvisningen till socialavgiftslagen med en hänvisning till ersättning enligt 5 § lagen (2016:1053) om särskild beräkning av vissa avgifter för enmansföretag samtidigt som motsvarande bestämmelse i den lagen (8 §) upphävs. Ändringen är redaktionell och är en följd av att lagen om särskild beräkning av vissa avgifter för enmansföretag görs permanent, varför dess specialreglering av hur det särskilda avdraget ska göras flyttas till denna lag.

Bestämmelsen behandlas i avsnitt 4.